

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

ΣΤ΄.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

πότ' ενώ έτσι έμοιαζε πολύ με τὸ Χριστό, είχε όμως πάντα στην όψη του καὶ τὰ φροσιματά του ἔναν ἀέρα τοῦ Ἐλευθερωτοῦ Θεοῦ Διονύσιου, ἕνα μεθυσὶ χαρᾶς καὶ ἀπολυτρώσεως, ἀκόμα καὶ όταν ἦταν νηστικός, χωρίς νὰ πῆ στάλα κρασί. Κέρρι μοναδικὸ στην παρέα, ἀστεία, τρέλλες καὶ δνεϊρα με τὸ τσουβάλι. Πρὶν ἀκόμα καλονοησιοῦσθε, χωρίς νὰ ξερῆ τί εἶμαι καὶ τί δνεϊρα ἔχω κ' ἐγώ, εἰτε μὴ μέρα στην παρέα μας γιὰ μένα:

— Γιὰ δέστε, παιδιά, τὸ Χόρν. Δὲν μοιάζει γιὰ ἀξιοματικόσ' μάλλον σὸν ποιητῆς φαίνεται.

Ὡ, πόσο μ' εὐχαριώθηκε αὐτὴ ἡ κουβέντα του! Καὶ ἴσως γι' αὐτὸ ἔγινε ἀπὸ τότε ποὺ ποὺ σενός φίλος του καὶ εἴμαστε ἀκόμα φίλοι θὺς τὰ σήμερα, μολοντί ἀλλάξαμε καὶ ὁ δυὸ τόσο ποὺ καὶ μετασηματιστήκαμε ἕως διόλου ἀλλοιωτικά. Ἰσως βέβαια δὲν μοιάξαμε καὶ τότε ποὺ πρωτογνωστήκαμε, μὰ βροσκόμαστε σὲ ἀρμονία: ὁ ἕνας συνειλήσωνε τὸν ἄλλο. Σήμερα βέβαια δὲν ὑπάρχει περὶ αὐτὴ ἡ ἀρμονία, μὰ ὁ ἕνας βλέπει τὸν ἄλλο σὸν κάτι περασμένο ποὺ ἔπαιξε κάποιο ὄλο στὴ ζωὴ του, τοῦ γίωσιμε κάπως τὴν ψυχὴ του, σὸν ἕνα ποίημα ποὺ δυνατὸν νὰ μὴ μᾶς ἀρῶσῃ περὶ τῶρα, γιὰτὶ δὲν ταπεινάει με τὴ σημερινὴ ψυχικὴ μας διάθεσι, μὰ ποὺ πάντα μᾶς συγκινεὶ γιὰτὶ μᾶς κάνει νὰ θυμόμαστε τὰ φευγάλα νεανικά μας ἀνεκπλήρωτα δνεϊρα.

Τότε τὰ δνεϊρά μας ἦταν ἀκόμα ἀκαθόριστα. Μιλοῦσαμε μαζὺ γιὰ φιλολογία, γιὰ τέχνη, γιὰ ποίηρι μὰ κανένας ἀπὸ τοὺς δυὸ μας δὲν φανταζόταν ποὺ ἀκριβῶς θὰ κατασταλάξουμε, πὺς αὐτὸς θὰ γίνῃ ἠθοποιὸς κ' ἐγὼ συγγραφέας.

Πηγαίναμε μαζὺ σὲ συντροφίες καὶ ἀπαγγέλαμε ποίηματα. Ἔγινε μάλιστα ἕνας διαγωνισμὸς στὸν «Παρνασσὸ ἀπαγγελίας, μὰ ἐγὼ δὲν ἐτάμησα νὰ ἐμφανισθῶ. Μ' ἐμπόδιζε, βλέπετε, τὸ ἐπάγγελμά μου. Τότε, ποὺ δὲν τὸν Παλαγεωργίου καὶ ἄλλους ἐρωστέχνας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ποὺ ἔπειτα ἔγιναν ὁ παρθαὸ τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου καὶ ὁ μιστὰ τῆς «Νέας Σκηπῆς» καὶ ποὺ δὲν θυμάμαι σήμερα ἀκριβῶς ποιοὶ ἦσαν, ἐμφανίστηκε κ' ἡ μικροῦλα τότε Θεωμὴ Δρακοπούλου, ἡ ὕστερα γιὰ ἕνα φεγγάρι ἠθοποιὸς τῆς «Νέας Σκηπῆς» καὶ σήμερα ξακουστὴ ποιητριά Μυρτιάωσινα.

Ἀθήνα, τί καλλιτεχνικῆς δυνάμεις βροσκόνοσαν τότε στὸν τόπο μας σὲ λανθάνουσα ἀκόμα κατάστασι, καὶ τί τάλαντα ἦσαν ἔτοιμα νὰ ξεπεταχτοῦνε; Διότι στὸν Οἰκονόμου καὶ τὴν Χρηστομάνο, ποὺ θὰ ἔκαναν τὸ «Βασιλικὸ Θέατρο» καὶ τὴν «Νέα Σκηπῆ», ἐκτός ἀπὸ τὴν Κοταπούλι καὶ τὴν Κυβέλη, ἡ Εἰμαρωμένη Σανθῆσι καὶ ἡ Πασαγιάννη, δυὸ γυναῖκες ποὺ ἀν ἔμεναν στὸ θέατρο ἀσφαλῶς θὰ τραβοῦσαν ποὺ μιστὰ, μὰ ποὺ καὶ στην ἀρχὴ τοῦ σταθλοῦ ταν ἔκαναν ἀρκετά. Ἐμεῖς ὁ παλαιότεροι δὲν θὰ ἐξάσουμε ποτὴ τὴν Πασαγιάννη, τὴ γυναῖκα τοῦ Σπῆλιου Πασαγιάννη καὶ ἀδελφὸ τοῦ Ἀγγελίου Σικελιανοῦ, στὸ ὄλο τῆς Λοκατιῆς καὶ τὸν Γολδόνη, καὶ τὴν Εἰμαρωμένη Σανθῆσι στὸ ὄλο τῆς Ἐντῆ Γκάμπερ τοῦ Ἰφεν. Μὰ διότι αὐτοὺς καὶ ἄλλοι, ποὺ ἔπειτα διασπάρθηκαν, ἀν ὄχι στὸ σανάδι τῆς Σκηπῆς, μὰ σὲ ἄλλες καλλιτεχνικῆς ἐκδηλώσεις: Ὁ Σκίτης, ὁ Σικελιανός, ὁ Σπῆλιος, ὁ Πασαγιάννης καὶ ἄλλοι ἀκόμη ποὺ ἴσως δὲν θυμάμαι, ἦσαν μὲθ' ἐμὲ τὴ Μεγιστώσινα, ἐμῶσιμα τῆς «Νέας Σκηπῆς» τοῦ Χρηστομάνου.

Ὁ μόνος ποὺ δὲν θυμάμαι ἀπὸ τότε καὶ ποὺ τὸν γνώρισα ποὺ ἀργότερα, γιὰτὶ ἕνα φεγγάρι ἔκανε μόνο στὴ Δραματικὴ Σχολὴ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου καὶ ἔπειτα, ἐπειδὴ ἴσως δὲν βέλαν ἀπὸ τὸ σπῆτι του νὰ τὸν ἀφίσουν στὸ θέατρο, τῶσιμασε γιὰ τὴν ἀπαρχία με μπουλοῦσι, εἶνε ὁ Αἰμιλίου Βεδάης.

Τὶ πλοῖσι, ἀθήνα, ἴλιος ἐκείνη τὴν ἐποχὴ! Ὁ κ. Μήτσος Μυράτ. Σήμερα στὴν Ἐπαγγελιατικὴ Σχολὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου ψάχνουν με τὸ φανάρι νὰ βρο-

νε κανένα μαθητῆ, γιὰ νὰ μὴ διδάσκουν ὁ διαορισμένοι καθηγηταὶ τοὺς τοίχους καὶ τὰ θρανία. Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ θαμποφαινόνοσαν στὴν πολιτικὴ κοινότητα γιὰ σαρῶσιον τὴ φεουδαρχικὴ διοίκησι τῶν Δελφινάγιανθων καὶ τῶν Θεοτόκηθων, ὁ Γουναρεὸς, ὁ Στρατίο καὶ ὁ Βενιζέλο. Ἐκείνη ἡ ἐποχὴ, ἦταν γιὰ τὸν τόπο μας μὴ περιόδο ἀναδημιουργίας. Ἐβραζε τὸ καζάνι καὶ ἐτοιμάσε τὴν ἀναγέννησι τοῦ ἔθνους. Στὸν ὄριοντα ἀρχισε νὰ φοδῆ ἡ ἀγνὴ ποὺ θὰ σκορπῶσε τὰ οκοτάδια.

Θυμάμαι δταν ὕστερα ἀπὸ χρόνα ἐπῆγα στὸ Παρίσι, πῆρα τὸν Ἄντουάν, τὸ Γάλλο αὐτὸν ἀναμορφωτὴ τοῦ θεάτρου, τὸν εισηγητὴ τῆς ρεαλιστικῆς σχολῆς, τὸ Γάλλο τέλος πάντων Χρηστομάνο, διευθύντη τοῦ «Ὀντέον», τοῦ δευτέρου διηλαθῆ Ἐθνικοῦ Θεάτρου τῆς Γαλλίας. Μὴ μέρα μάλιστα ἀνέβασε τὸ ἴδιο ἔργο ποὺ εἶχε ἀνεβάσει καὶ ἐδῶ ὁ Χρηστομάνο καὶ ἔτσι μπόρεσα νὰ κάνω τὴ σύγκρισι: Τὴν «Αγριόπασινα» τοῦ Ἰφεν. Τὶ μεγάλῃ ὄμος διαφορὰ! Οἱ δικοὶ μας ἠθοποιοὶ, με ἐμφαρωτῆ τὸ Χρηστομάνο, παῖσαν ποὺ μὴ καλύτερα καὶ ποὺ πάντων ποὺ μὴ φρασιότερα ἀπὸ τοὺς Γάλλους συναδέλφους ταν. Ἰσως σ' αὐτὸ δὲν φταίει καὶ τόσο ποὺ ὁ Ἄντουάν. Ἐξερσε νὰ διδάξῃ τοὺς παλαιούς ἠθοποιούς τοῦ «Ὀντέον» ποὺ καῖσαν τὴ κλασσικὰ ἠρωικά ἔργα καὶ νὰ τοὺς μᾶθῃ νὰ κωντανάει φυσικά σὸν ἀνθρώπο. Ἐνῶ ὁ δικὸς μας Χρηστομάνος εἶχε στὴν χέρα τοῦ ἐντέλουσ παρθένο ἴλιος, ποὺ μπόρεσε νὰ τὸ πλάσι ὄμος ἦθελε, σὸν ζυμάρι. Καὶ τί ἴλιος! Μὴ Κυβέλη στὸ ὄλο τῆς μακρῆς Ἐδδίγη, μὰ Πασαγιάννη στὸ ὄλο τῆς Γαίνας, ἕναν Παλαγεωργίου στὸ ὄλο τοῦ Γρηγόρη, ἕναν Χρηστομάνη στὸ ὄλο τοῦ γέρω-παπποῦ, ἕνα Μυράτ στὸ ὄλο τοῦ φαντασιοκόπου φωτογράφου. Ὁ ὄλος αὐτοῦσ διηλαθῆ, ποὺ πῆσαν ἔπειτα στὸ Ἐλληνικὸ θέατρο τὴν ἐξορωσιθῆ θέσι τους.

Ὁ Κ. Χρηστομάνος.

Ὁ κ. Μήτσος Μυράτ. Σήμερα στὴν Ἐπαγγελιατικὴ Σχολὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου ψάχνουν με τὸ φανάρι νὰ βρο-

Ὁ κ. Νίκος Παλαγεωργίου. αὐτοὶ ὁ ἴδιο ἔφρασαν σ' αὐτὸ καὶ κάποια ἔλα. (Φωτογραφία τῆς ἐποχῆς)

Ἔτσι, δταν ἀρχισε νὰ λειτουργῇ ἡ «Νέα Σκηπῆ», μόνο τὸν Παλαγεωργίου τὸ ὄλο σου γνώριζα ἀπὸ καὶ μέσα. Ἐκάνεμα μισὸ ταχτικά παρέα. Μᾶς εἶχε δεῖ μάλιστα καὶ ὁ δικὸς ὁ Χρηστομάνος κἀνα δυὸ-τρεις φορῆς ἀντάμα στὸ δρόμο. Καὶ καθὼς εἶχε περιέργεια ἐντέλους γυναικεῖα— αὐτὸ δὲν τὸ ἀνῆλθηκε ποτὴ οὔτε ὁ ἴδιος ἀνεπατητῆς ἔλεγε με περηφάνεια, πὺς ἕνας δημονογῶς πρέπει νάχη πάντα μαζὺ με τῆς ἀρσενικῆς καὶ θηλυκῆς ἰδιότητες — ρώτησε αἰέσιμα καὶ ἔμαθε ποὺς εἶμαι: Δηλαδή τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνασ ἀξιοματικόσ. Γι' αὐτὸ, δταν καμμιὰ φορὰ ὁ Παλαγεωργίου ἀργῶσε νὰ πῆσ στὴν πόρτα, ὁ Χρηστομάνος θύνασε καὶ ἔλεγε στοις ἄλλους μῶσσιτες τῆς «Νέας Σκηπῆς», τὸ Λεπενώσι, τὸ Λέοντα, κλπ.:

— Ὁ Παλαγεωργίου θὰ εἶνε με τοὺς φίλους του τοὺς ἀξιοματικόσ. Μὰ στὸ Θεὸ σας, τί νὰ λῆ μαζὺ τους; Καὶ τί μισορεὶ νὰ πῆ κανένας μ' ἕνα ἀξιοματικόσ!

Τὸ ἔμαθα κ' ἐγὼ αὐτὸ καὶ τότε εἶπα μέσο μου μ' ὄλο τὸ νεανικὸ ἐρωσμο ἐκείνη τῆς ἐποχῆς, τὸ δρεμμένο με μεγάλα καὶ ἀρταστα δνεϊρα: «Ἔχει ἴσως δίκαιο, γιὰτὶ δὲν ἔχει ποὺς εἶμαι μὰ δὲν ἴ ἀρῆσῃ νὰ παιχτῆ ἔργο μου καὶ τότε θὰ δῆ ὁ Χρηστομάνος τί λέει ἕνασ ἀξιοματικόσ!»

Ὅταν ἀργότερα βγῆκα κ' ἐγὼ δτελειωτικά στὸ θέατρο καὶ γνώρισα τὸ Χρηστομάνο καὶ ἔκανα ταχτικά παρέα μαζὺ του, ἡ «Νέα Σκηπῆ» δὲν ὑπῆρχε δυστυχῆσι περὶ. Μὰ ὁ Χρηστομάνος εἶχε ἀφήσει τὴ σφραγιδα τῆς μεγάλῆς προσωπικότητάς του σὲ κάθε σκηπικὴ ἐμφάνισι. Ἐκτός ἀπὸ τὴν Κυβέλη, τὸ πλάσι μου, ποὺ μέρα με τὴ μέρα ἐξελιόσταν καὶ θαυματωγοῦσε, ἡ ἐπίδρασι τοῦ ἦταν φανερὴ σὲ κάθε θεατρικὴ ἐκδήλωσι, ἀκόμη καὶ στῆς ἐπιδρωσῆσις ποὺ παύνοσαν. Μὰ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ παῖδανε τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἐπιδρωσῆσις; Καὶ ὄμως καὶ αὐτῆς ἀνεβαίνασε στὴ σκηπῆ με γούστο, τὸ γούστο τοῦ Χρηστομάνου.

Ναί, αὐτὸ εἶνε τὸ παρόδοσ, πὺς ὕστερα ἀπὸ τῆς ἀλησιμητῆς ἐκείνης προσπάθειες, τοῦ «Βασιλικοῦ Θεάτρου καὶ τῆς «Νέας Σκηπῆς», ποὺ ἐπαίχτηκε Γκαίτε, Γκριπλάτορ, Χάουμαν, Ἰφεν, Τολστόι, πῶσιμα ἔξαφνα στῆς ἐπιδρωσῆσις καὶ τὰ ἐλαφρότερα Γαλλικά ἔργα τοῦ μουλεδά. Ἔκει ποὺ τὸ θέατρο μὴ πετοῦσε στὰ βυθὸ καὶ εἶνε παραστάσις καλύτερες ἀπὸ τῆς Πουρῶνικῆς τοῦ Ἄντουάν, ἔξαφνα, σὸν νὰ κωνράτηκε, ἔπεισε διὰ μᾶς με κομμένα τὰ φτερά καὶ κλιόστηκε στὴ λάσπη τῶν δρόμων. Γιατὶ ὄμως ἡ ἀπότομη αὐτὴ μεταστροφῆ; Ἄν παρακολούθησουμε ὄμος καλύτερα καὶ ἀπὸ πῶ κοντά τὰ πράγματα, θὰ δοῦμε πὺς ἡ ἀλλάγη δὲν ἦταν καὶ τόσο ἀπότομη. Ἰσως θὰ δοῦμε πὺς ὁ Οἰκονόμου καὶ ὁ Χρηστομάνο, αὐτοὶ ποὺ ἀνέβασαν τὸ Νεοελληνικὸ θέατρο σὲ κάποιο ἔθνος, αὐτοὶ ὁ ἴδιο ἔφρασαν σ' αὐτὸ καὶ κάποια ἔλα. (Φωτογραφία τῆς ἐποχῆς)

ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Η ΕΠΟΠΙΓ'Α ΤΟΥ 21 ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΑΚΙΑ

— Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1822 συνήλθε ἡ πρώτη Ἐθνοσυνέλευσις τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐκήρυξε τὴν ἀνεξαρτησία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

— Τὸ Φεβρουάριο τοῦ 1828 ὁ Ἰβραὴμ πήρε στὰ χέρια τοῦ ἑνα τοκοῦρα κ' ἔδωσε στοὺς στρατιώτες τοῦ σύνθημα τῆς καταστροφῆς τῆς Πελοποννήσου.

— Τὸν Ἰανουάριο τοῦ ἑξῆς κατέλευσε ὁ Καποδίστριας ἀπ' τὴ Ρωσία τὸ Ναύπλιο ὡς κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος.

— Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1798 διὰ προδοσίας τοῦ Δημητρίου Οἰκονόμου, ἀπὸ τὴν Κοζάνη, συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη ὑπὸ τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως ὁ ἐθνομάρτυς Ρήγας Φερραῖος.

— Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1821 ἡ νῆσος Σπέτσοι ἐκήρυξε τὴν ἐπανάστασις κατὰ τῶν Τούρκων.

— Τὸν Μάρτιο τοῦ 1829 ὁ Καραϊσκάκης ἀπέκρουσε τὴν ἐπίθεσι τοῦ Ρεσίτ πασᾶ, παρὰ τὸ Κερασίον.

— Τὸν Μάιο τοῦ 1830 ἀπέθανε στὴν Τεργεστή ὁ αἰμυνητός διδάσκαλος τοῦ Γένους Μ. Κούμας.

— Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1825 ὁ Ἰβραὴμ εἰσέβαλε στὴν Τριπολιτῶνα.

— Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1827 ὁ Γκούρας ἐπεχείρησε ἡρωϊκῶς ἔξοδο καὶ κατεδίωξε τοὺς ἐχθρούς του μέχρι τῆς μονῆς Πετρούρας.

— Τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1823 ὁ στρατὸς τοῦ Δραμῶναι συνθηκολόγησε με τοὺς Ἕλληνας καὶ μεταφέρθηκε στὴν Πάτρα.

— Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1827 οἱ ἐν Ἐσμονίᾳ Ἕλληνες πληρεξούσιοι συνελθόντες ἐπέλεξαν πρόεδρο τὸν Γ. Σισίνη, γραμματέα τὸν Ν. Σπυριδιῶν καὶ προφύλαγο τὸν Νικηταρά.

— Τὸν Μάρτιο τοῦ 1826 ὁ πολιορκουμένον κάστωκα τοῦ Αἰτωλικοῦ ζήτησαν κ' ἔλαβαν τὴν ἀδεία νὰ φύγουν ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ μιά ὄφραια κοπέλλα, ποὺ τὴν ἐκράτησε ὡς λεία τοῦ Ἰδραῆμ.

— Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1824 ἀπέθανε τὸν Μεσολόγγι ὁ μέγας ποιητὴς καὶ φιλέλληνας λόρδος Βύρων.

— Τὸν Μάιο τοῦ 1821 οἱ Ἕλληνες στόλαχοι ἀναχωρῶντας ἀπ' τὴ Χίο, συνήρτησαν δύο Τουρκικὰ πλοῖα καὶ ἐσφαξαν ὅλους τοὺς ἐπιβάτας των γιὰ νὰ ἐκδικηθοῦν τὸν θάνατο τοῦ Πατριάρχου Ἠεροῦ.

— Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1822 ὁ Κανάρης κινδύνησε στὴ Χίο τὴ ναυαρχίδα τοῦ Καρᾶ Ἀλῆ.

— Τὸν Ἰούλιο τοῦ 1822 ὁ Ρεσίτ πασᾶς, ἐξορμήσας ἐκ τῆς Ἀφῆς, κατετρόπωσε στὸ Πέτα τοὺς ἀντιπάλους τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ φιέλληνας.

— Τὸν Αὐγουστο τοῦ 1826 ὁ Κιουτατζῆς ἐκνέρισε τὰς Ἀθήνας καὶ ἐτοιμάζονταν νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῆς Ἀκροπόλεως.

— Τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1826 κατέλευσε στὰ ἑλληνικὰ νερά, ὑπὸ τὴ διοίκησι τοῦ Ἀσπγγγος, ἡ φρεγάδα «Καρτερίω» καὶ ἔψωσε τὴν Ἑλληνικὴ σημαία.

ΜΙΚΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΤΟ ΑΛΕΤΡΙ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

Οἱ Αἰγύπτιοι ἀποδίδουν τὴν ἐφεύρεσι τοῦ ἀλετριοῦ στὸν Θεὸ τοῦ Ὄσπρι, οἱ δὲ Φοίνικες στὸν μεγάλο ἐφευρέτη τους Δράγωνα.

Ἡ Ἁγία Γραφή πάλι ἀναφέρει ὅτι οἱ Ἑβραῖοι ἐγνώριζαν στοὺς χρόνους τοῦ Ἰακώβ νὰ καλλιεργοῦν τὴ γῆ με ἀλέτρι, ὅπως καὶ σήμερον.

Ἐπίσης οἱ Κινεζοὶ ἀποδίδουν τὴν ἐφεύρεσι τοῦ ἀλετριοῦ στὸν παρὰρχαυο Αὐτοκράτορα τοῦ Κιν-Νόγκ, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευσε τριάντα αἰῶνας π.Χ.

Οἱ Ἕλληνες λόγιοι, τέλος, ἀποδίδουν τὴν ἐφεύρεσι τοῦ ἀλετριοῦ στὸν Τριπολιτῆμο καὶ στὴ βασίλισσα τῆς Σικελίας Δήμητρα.

φρόνητα, κάποια ἠθικὴ χαλάρασι. Καὶ σήμερον ἀκόμη ἴσως ὑπάρχουν πολλοὶ ποὺ προτιμᾶνε τὸ παλῶν θέατρο πῆς Παρασκευοπούλου καὶ τῆς Βεράνη ἀπὸ τὸ σύγχρονον. Μὰ μήπως δὲν ὑπάρχουν καὶ πολλοὶ ποὺ προτιμᾶνε τὴν πρὸ τοῦ 1912 μνηρ Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς σημερινῆς; Βέβαια τὸ θέατρο τότε ἴσως ἦταν ἠθικώτερον, μὰ εἶνε ἠγαστό ποὺ κάθε πρόδοιο στὸν πολιτικῶν φέρνει μοιραία, μαζὶ με τὰ καλὰ, καὶ μερικὰ ἀνάποδα καὶ πὸς κάθε ἐπανάστασι κάνει νὰ ξεπετάγονται διπλά στὰ ἠθικὰ στοιχεῖα μερικὰ παρῶντα. Κάθε κίνησις πρὸς τὰ ἐμπρός, θέλει φτερά, θέλει ἐλευθερία. Μὰ εἶνε μοιραῖοι οἱ ἀνθρώποι, τ' ἀδύνατα αὐτὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, νὰ πέρτουν εὐκολα ἀπὸ τὴν ἐλευθερία στὴν ἐλευθεριότητα, ὅπως πολὸν εὐκολα μορεῖ οἱ βέβηλοι ἀπὸ νὰ συνεπαρθῆ ἀπὸ τὸ ἄδολο κρασι τοῦ Διονύσου, νὰ πέσι γουροῦνι στὸ μεθῶσι στὴ λάσπη τοῦ ὄρφου. Μὰ γιὰ εἶ' αὐτὰ θὰ μιλήσωμε σὲ ἄλλο μας σημεῖωμα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνῆχη.

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΟΤΑΝ ΤΑ ΦΥΛΛΑ ΠΕΣΟΥΝΕ...

(Τοῦ ΣΤΕΚΚΕΤΤΙ)

"Όταν τὰ φύλλα πέσουνε κ' ἐρθεῖς γιὰ νὰ ζητήσης τὸ μαυρισμένο μου σταυρὸ στὰ σπῖτια τοῦ θανάτου, σὲ μὰ γωνιά θὰ τὸν εἶρῃς, κόρη, καὶ μὴ δακρύσεις καὶ φτυρωμένα ἀνθή πολλα θὰ βρῖσκωνται σιμά του.

Γιὰ τὰ μαλλιά σου τὰ ξανθὰ νὰ δρέψης τὰ λουλούδια ποὺ ἀπ' τὴν καρδιά μου φύτρωσαν καὶ νὰ μὴν τὰ διαλέξης. Εἶν' ὅσα σκέφτηρα γιὰ σε, τ' ἄγραφα τὰ τραγοῦδια, εἶνε τοῦ ἔρωτος αὐτὲς ὁσὲ δὲν σοβατὰ λῆξεις.

ΤΡΙΟΔΕΤΟ

(Τοῦ G. MARIBON)

Ἡ πρώτη μέρα τοῦ μηνὸς Μαῖου ἦταν ἡ πρὸ μακάρια στὴ ζωὴ μου. Σὲ εἶδα καὶ σ' ἀγάπησα, ψυχὴ μου, τὴν πρώτη μέρα τοῦ μηνὸς Μαῖου.

Ἰδέα ποὺ μοῦ ἐγεννήθη, σκοποῦ Θεοῦ! Σ' εἶδε ἀν ἀρέσει αὐτό, Σιλβία, ψυχὴ μου, ἡ πρώτη μέρα τοῦ μηνὸς Μαῖου ἦταν ἡ πρὸ μακάρια στὴ ζωὴ μου...

ΜΕ ΦΙΑΨΕ

(Τοῦ ALFIERI)

Γάλα στὶς φλέβες μου θερμοῦ, γλυκώτατον ἐχῆθη κ' ἴδη ἡ καρδιά μου κολλητὰ στὸ μέλιτος τὸ κῆμα. Ὁ λόγος ποὺ στὰ μέλι μου παθόνταν ἐδιδυλῆ καὶ στὴ χαρὰν ἐβάφτηκε γλῆκὰ τοῦ βίου τὸ νῆμα.

Ὅλες ἡ πίκρες, τὸ δεινὸ ποὺ μέσα στὴν καρδιά μου εἶχαν φαῖλα, πετάξανε κ' ἡ πίκρες γλυκαθῆραν, καὶ τὰ φαρμῆκα ἀθάνατο νερὸ πὰ σωθῆκα μου γίναν, κ' ἡ φλόγες ὄλες των με μὰ πνοῆ αὐσυστήκαν.

Πνοὴ τοῦ ἀγγέλου ποὺ στὴ γῆ με κάλλιη ἀνθοπλασμένα ἦρθε, πετώντας ξαφνικά, καὶ ζήτησε τοῦ κόσμου τὴν ὁμορφίαν κ' ἀλλάχτηκε σ' ἀφρόπλοιστὴ παρθένα.

"Αχ, πόσο ἐκείνην ἀγαπῶ, ψυχὴ μου! Εἶνε τὸ φῶς μου. Τὴ λάτρευα, μ' ἀγάπησε, με ὀδρα ἐμφυχωμένα με φίλησε κ' ἀνοήχτηκαν τὰ σῦράνια ἐνδὺς ἐμπαρὸς μου.

ΣΤΟ ΣΤΟΜΑ ΤΗΣ

(Τοῦ J. BENSERADE)

Στόμα γλυκοχαμόγελο, στόμα μαλαματένιο, στόμα γλυκώλιο, τερπνὸ, με χεῖλη κοραλλῆνο, στόμα ποὺ ὁ κόσμος τὸ κυττὰ ἔλος καὶ τὰ θαυμάζει, στόμα ποὺ εἶνε γιὰ θεοῦς, ποὺ μέλι ξεσταλάζει, στόμα ποὺ μόνο τὰ καλὰ πάντα μιλεῖ κ' ἐκλέγει, στόμα ποὺ καὶ λιγότερα ἀπὸ τὰ μάτια λέγει, στόμα γλυκαῖς ἀναπνοῆς π' ἄρωμα χίνει ἀνάγια, στόμα γεμιστὸ ἀνιμτὰ λαμπρὰ μαργαριτῶνα, στόμα με δίχως τέχνασμα, χωρὶς πλαστὰ τὰ χρώματα, στόμα ποὺ εἶνε ζηλευτὸ μωροστὰ σ' ὅλα τὰ στόματα, στόμα ποὺ δίνει καὶ ψυχὴ στ' ἄνθρωπα με τὸ μίλημα. «Στόμα, τοῦ λέω παιὰ κ' ἐγώ, εἶσαι θεὸς γιὰ φίλημα».

ΣΤΗ ΦΥΓῆ ΤΗΣ

(Τοῦ F. ALBARADI)

"Όταν ἡ νύχτα νίνεται τῆς σιγαλιὰς τὰ κάλλιη κ' ἐμπνέει τερπνὰ τὸν ἔρωτα μ' ὀδύγλυκους παλμοῦς καὶ στὰ μυστήρια τῆς βραδυᾶς, στοῦ ἔρωτα τὴν ἀγκλή χίλιες νυσιπληγῆταες καρδιὰς σκαρτοῦν με στεναγμοῦς.

Ἐγὼ μονάχος ἀρνησινὸ με δάκρυα καὶ με πόνους, γιὰ τὴν ἀγάπῃ χωροπὰ σ' ἐμὲ παιὰ δὲν μιλεῖ, δὲν παῖζει ὡς ἔπαυσε μ' ἐμὲ στοὺς περυσμένους χρόνους, δὲν με μαγεῖνε ὡς ἄλλοτε μ' ἐκείνης τὸ φίλι.

Σὰν ἀστρατὴ περῶσασι ἡ ἔρωτικῶς ἡμέρες μαγευστικῆς, γλυκώτατες κ' ἄφρονες μ' ἐσὲ ποὺ τώρα ἐκρυφονέταες καθὼς ἡ περυσιῆρες, καὶ μεσ' στὴ λῦπη μου πιχτιὸς εἶπὸ παιὰ χωρὶς ἐσὲ.

Κάθε ποὺ συλλογιζομαι μ' ἔκστασι, κόρη, ἐσένα ἀναστενάξω ὁ ὀδύτυχος, κλαῖο πικρὰ, θρηγνὸ, κ' ἐλπίδα δὲν μ' ἀπόμεινε παρὰ στὰ πληγωμένα ἀπ' τὸν Τοξότη στήθη μου ἀλῶνια νὰ πονῶ...

